

OGS/- 28.08.10.

Inserat sendt *Lokalavisen Frogner* 23. august 2010 – ikke publisert.

Minnesmerke over Harald Hals

En honnør til Kaare Kopperud og de øvrige ildsjelene fra "det engelske kvarter", som (jfr. oppslag i *Lokalavisen* 20. august) ivrer for at det reises et minnesmerke over hovedstadens mangeårige byplansjef Harald Hals. Et meget betimelig initiativ!

Mer enn noen annen satte Harald Hals gjennom hele første halvdel av forrige århundre sitt preg på utviklingen av byens ansikt - dens fysiske profil og utforming, i stort og i smått, fra arkitektoniske perler som "det engelske kvarter" og Ullevål Haveby til den trafikale regulering av infrastruktur og gjennomfartsårer. Om man i stikkordsform skal karakterisere hans virke og de kvaliteter som han tilførte vårt urbane kulturlandskap, kan "funksjonalitet med en menneskelig dimensjon" være en treffende beskrivelse.

I sin bok [Fra Christiania til Stor-Oslo. Et forslag til generalplan for Oslo](#) fra 1929 presenterte Hals sine visjoner for byens utvikling. Både med dens rikholdige underlagsmateriale (historiske data, statistikk, tabeller, planskisser og illustrasjoner), og med dens mange og konkrete forslag til hva som burde gjøres, står denne boken fremdeles som et epokegjørende verk. Enkelte av forslagene kunne nok synes i overkant vidløftige i Hals' samtid, og langt fra alle skulle bli virkeliggjort i tråd med hans intensjoner.

For enkelte sakers vedkommende har akkurat dét kanskje vært like greit. For eksempel gikk Hals sterkt inn for at Vestbanestasjonen burde rives. Som han skrev i 1950: "...får en håpe at også stasjonsbygningen fra antediluviansk tid (blir) revet og erstattet med en, som er byen og landet mer verdig enn den nåværende...".

Slik gikk det heldigvis ikke. Erttertiden sørget tvertimot for at Vestbanestasjonen ble fredet. Grunnen burde ikke være vanskelig å skjønne: Disse trauste bygningene - trygt selvbevisste, men likevel uten snev av påtrengende arroganse - utgjør den eneste gjenværende rest av det som engang var bydelen Pipervika, og er samtidig et verdig monument over en skjellsettende epoke i norsk samferdselshistorie.

At man i Harald Hals' tid kunne se annerledes på det, er likevel forståelig. Vi har mange eksempler på at tidens smak kan endres radikalt underveis. I disse dager skrives det surt i

avisene om at vår mangeårige riksantikvar Roar Hauglid i 1970 sørget for at restauranten "Skansen" på Kontraskjæret ble revet. "Skansen" omtales nå som funkisperle som burde ha vært fredet, men det var slett ikke like opplagt sett med datidens øyne.

Slike eksempler kan minne oss om at autoritetene - selv de dyktigste blant dem - ikke er ufeilbarlige. Det gjelder ikke minst dem som i våre dager søker å omforme hovedstadens ansikt ved å rasere en rekke av våre fornemste kulturinstitusjoner, som så skal forvises til nye såkalte "signalbygg" nede i vannkanten. Men det er en annen historie...

Heller ikke Harald Hals var ufeilbarlig, men det rokker ikke ved hans posisjon som en fremragende fagmann, som kombinerte sin faglige dyktighet med handlekraft, fremsynthet og visjonsrikdom.

Det var Kristiania/Oslo som var Hals' arena. Men byen vår er ikke bare en ansamling mer eller mindre urbaniserte lokalsamfunn med en grei og praktisk beliggende på Østlandet. Oslo er selve Rikshovedstaden, og det som skjer her - og *hvordan* det skjer - var og er toneangivende for Kongeriket forøvrig. I så henseende fremstår Hals som en av våre "nasjonale strateger", som utvilsomt fortjener et minnesmerke. Derfor all grunn til å ønske ildsjelene fra "det engelske kvarter" lykke til med deres initiativ!

*(P.S. Noen vil kanskje innvende at stillingsbetegnelsen "byplansjef" ikke eksisterte i Harald Hals' tid, og det stemmer. Hals var i årene 1918-1926 boligdirektør i Kristiania kommune, 1926-1947 Reguleringsjef i Oslo. Men det var **byplansjef** han var...).*

Med vennlig hilsen,

Odd Gunnar Skagestad.